Štev. 192 V Trstu, v sredo 17. julija 1918 Letnik XLIII.

Izhaja vsak dan zjutraj, tudi ob nedeljah in praznikih. — Uredništvo: Ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista „Edinosti". — Tisk tiskarne „Edinosti". — Telefon uredništva in upravе štev. 11-57. — Naročnina znaša: Za celo leto K 40·—, pol leta K 20·—, tri mesece K 10·—, za nedeljsko izdajo za celo leto K 8·—, pol leta K 4·—. Posamezna številka v Trstu in okolici: 10 vinarjev.

EDINOST

Posamezne številke zastarele 20 vin. Oglasi trgovcev in obrtnikov *mm* po 10 vin; osmrtnice, zahvale, poslanice, vabila, oglasi denarnih zavodov *mm* po 30 vin; oglasi v tekstu listu do pet vrst K 20.—; vsaka nadaljna vrsta K 2.—. Mali oglasi po 6 vin. beseda, najmanj pa 50 vin. Oglase sprejema inseratni oddelek „Edinosti". Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti". — Uprava in inseratni oddelek se nahajata v ulici sv. Frančiška As. št. 20. Poštnohranilnični račun št. 811.652. Posamezna številka izven Trsta in okolice: 12 vinarjev.

Burian in Seidler o položaju.

Mirovna pripravljenost monarhije. Cilji naših sovražnikov. — Kako si dr. Seidler, nemško-nacijonalni ministrski predsednik, predstavlja Avstrijo. Nemška ofenziva na zapadu.

Burianova poslanica ministrskima predsednikoma.

DUNAJ, 16. (Kor.) Zadnje sporočilo, ki ga je minister zunanjih stvari podal obema ministrskema predsednikoma, se glasi:

V očigled z vso hitrico se prekopicavajočih dogodkov ni lahko podajati slike sedanjih svetovnih dogodkov. Vse je v polnem teku in ponavljanja onega, kar se je že večkrat povedalo o vzrokih in odgovornostih v preteklosti ne pospešujejo več preudarka, ker je vsak sam že zdavnaj sam zase zavzel svoje stališče.

Posledice vojne so že sedaj zrastle daleč preko prvotnega njenega poroda in kažejo vse objemajoče zveze. Tudi sedanja faza dogodkov in razvojev meče bodečo luč na nasprotja med vojujočimi se strankami, ki so udarila ob začetku morilnega boja druga ob drugo, toda morda ne brez lahnega znaka pričenjajoče se notranje izpremembe v njihovih razmerah.

Sredi strahovitega, vendar pa v vsakem odseku vojne za nas uspešnega obrambnega boja ne skušajo osrednje vlasti priboriti ničesar drugega kot mirovno voljo sovražnikovo.

Če strnemo vse, kar se je z nasprotne strani reklo o njihovih vojnih ciljih, spoznavamo tri skupine stremljenj, s katerimi se skuša opravičevati nadaljevanje prelivanja krvi. Ideali človeštva naj bi se uresničili; vladala naj bi svoboda vseh narodov, ki naj bi tvorili svetovno zvezo in medsebojne spore v bodoče ne reševali več z orožjem, temveč potom razsodišč; vsako medsebojno nadvladanje bi moralo biti izključeno. Izvršile naj bi se različne teritorijalne izpremembe na stroške osrednjih vlasti. Ti aneksijski nameni, četudi z inačicami, so večinoma znani. Poleg tega pa tudi obstoji namen, zlasti glede Avstro-Ogrske, da naj bi se izvršila notranja razkosavanja v svrho stvoritve novih državnih tvorb. Končno hočejo naši nasprotniki osvete nad nami in kazni za nas, ker smo se drznili, in to celo učinkovito braniti proti njihovim napadom. Naša obrambna sposobnost se imenuje militarizem in jo je torej treba umiči ti.

Če se razlikuje stvarno in bistveno, pa stoje med vojujočimi se strankami pravzaprav samo cilji teritorijalne narave. Za velike interese človeštva, za pravičnost, svobodo, čast, mir med narodi in enakopravnost, za kar se morajo pretvezno naši nasprotniki boriti proti nam, za te zapovedi času primerne politične razumeve, o kateri nas ni treba poučevati, se zastavimo mi sami. Saj tudi v splošnih načelih, ki so jih v tej stvari izrazili državniki na obeh straneh, ni skoraj nobene razlike. Tudi nove štiri točke gospoda Wilsona z dne 4. julija, ne izzovejo, izvzemši nekatere hiperbole, našega ugovora; nasprotno jim bomo mogli dalekosežno in toplo pritrditi. Nihče ne odreka geniju človeštva tega poklona, nihče svojega sodelovanja; toda ne gre za to, temveč za ono, kar se razumevą poleg teh dobrin človeštva. In to naj bi oba dela pošteno poizkusila enkrat ugotoviti pojasnujoče in v medsebojnem sporazumu, toda ne na oni način, kakor so se na primer presojali naši mirovni sklepi na vzhodu. Naši nasprotniki so bili vendar vsi povabljeni, da se jih soudeleže, in bi bili mogli poskrbeti, da bi bili postali drugačni. Toda sedaj, naknadno, pa stoji njihova kritika na slabih nogah; kajti ni ga pravnega naslova, iz katerega bi imeli pravico obsojati mirovne pogoje, ki so bili za udeležence sprejemljivi ali neizogibni.

Naši drugi nasprotniki se, kakor se zdi po njihovih zaupljivo se glasečih izjavah, ne boje, da bi bili poraženi. Če pa vendarle na te mirovne sklepe kažejo kot ostrašujoč zgled, kako mi ravnamo s premaganimi sovražniki, ne priznavamo temu očitku nikakršne stvarne upravičbe, moramo pa pripominjati, **da nobeni vojujočih se držav ni treba priti v položaj Rusije ali Rumunske, ker smo vendar vedno pripravljeni stopiti v mirovna pogajanja z vsemi sovražniki, ki se bore proti nam.** Če naši nasprotniki vedno zopet zahtevajo, da naj popravimo storjeno krivico in vzpostavitve, je to zahteva, ki jo moremo mi z veliko večjo pravico uveljavljati nasproti njim; kajti mi smo napadenci, in predvsem je treba popraviti nam prizadejano škodo. Vendar pa tudi ta skupina interesov pač ne bo znatno ovirala razpleta strahovitega vojnega zapleta. Nepremagljiva se pa nasprotno zdi trma, s katero se uveljavljajo teritorijalne zahteve po Alzaciji-Loreni, Tridentu, Trstu, nemških kolonijah itd. Tu pa je meja naše mirovne pripravljenosti, ki more dovoljevati razpravo o vsem, samo ne o nedotakljivem lastnem posestnem stanju.

Od Avstro-Ogrske noče sovražnik samo odtrgati, kar želi zase; lotili naj bi se tudi notranjega ustroja monarhije, ki naj bi se kolikor le mogoče razkrojila v svoji sestavini. Ko je prišlo spoznanje, da ne bi več zadostovala druga sredstva za naš poraz, se je hipoma zanimanje za naše notranje razmere povečalo do ogromnosti. Ententa je zanje našla svoje srce tako pozno v vojni, da je marsikateri sovražni državnik govoril o takšnih narodnostnih vprašanjih monarhije kot vojnih ciljih, katerih obstoja ob začetku vojne pač nitI slutil ni. Spoznava se to po diletantskem, površnem načinu, kakor se ta komplicirana vprašanja razpravljajo z nasprotne strani in »rešujejo«. Sredstvo pa se je zdelo koristno. Naši nasprotniki so je organizirali, kakor so organizirali blokado, in sedaj imajo na Angleškem tudi propagandnega ministra. Ta napad naj ugotovimo brez nepotrebnega ogorčenja in brez bridkosti. Izbira tega bojnega sredstva ne kaže prevelikega zaupanja v uspeh vseh dosedanjih naporov. Mi smo uverjeni, da ne doseže svojega namena. Naši nasprotniki izhajajo od popolnoma šablonskega nepoznavanja bistva avstro-ogrske monarhije. Prezirajo pač v svoji zadovoljčini zaradi domnevnih, dasiravno težavnih notranjih njenih vprašanj, dejstvo, da države z več narodnostmi navadno niso slučajnostne tvorbe, temveč proizvodi zgodovinskih in narodno-zemljepisnih potreb, ki nosijo v sebi načelo svojega postanka in obstanka. Zato imajo tudi — in to velja v polni meri o Avstriji in Ogrski — potrebno prožnost in prilagodljivost napram menjajočim se časom, dar, da se po potrebah svoje vsakočasne razvojne stopnje preustvarjajo same in same rešujejo svoje notranje krize, izključujoč nepoklicano zunanje vmešavanje. Naši sovražniki nas hočejo na znotraj omrtvičiti s svojo hujskaško ofenzivo in nas onesposobiti za obrambo. Razbiti hočejo naš prasilni organizem, da bi slabotne dele potem uslužbili vsakega posebej svojim namenom. Polovica avstro-ogrskega prebivalstva naj pogine; da bi se pa osrečila druga polovica po njihovih nezaprošenih receptih, se pa mora nadaljevati nesmiselna vojna.

Kakor se je vedno dogajalo tekom stoletij, že rešijo narodi monarhije svoje notranje naloge sporazumno s svojim vladarjem. Monarhija odločno odklanja tuje vmešavanje v vsaki obliki, ravno tako kakor se sama ne bavi s tujimi zadevami. Mi nismo nikdar svojim sovražnikom predpisovali programov, kako naj rešujejo svoja notranja vprašanja. In če se je z naše strani marsikedaj moralo opozarjati, da tudi naši sovražniki nimajo v svoji notranjosti same sreče in sloge, da obstoji Irska, Egipt, Indija itd., se je zgodilo to le kot opomin k recipročnosti, z nasvetom: pometajte pred lastnim pragom!

Sovražno hujskaško delovanje se ne zadovoljuje s poizkusi, da bi pri nas nahujskalo narode drugega proti drugemu; ne plaši se celo niti raztrošanja gorostasnih, nizkotnih obrekovanj, da bi z njimi zasejalo nezaupanje med narode monarhije in njihovo dedno dinastijo. To se ne posreči nikdar. Natančnejša označba tega bojnega načina je pač nepotrebna. Naši narodi ga odklanjajo z ogorčenjem. Bodi žigosan za vse čase.

Odločni obrambni boj pa se mora nadaljevati do srečnega konca in dokler nam ne prinese za bodoč mirni obstanek potrebne varnosti. Ta nam narinjena obramba z orožjem pa se ne sme smatrati za nasprotje potrebi neprestanega političnega delovanja, da se pospešujejo cilji naše samoobrambe tamkaj, kjer je mogoče, in ne da bi se škodovalo krepkemu vojevanju.

Izogibajmo se besede »mirovna ofenziva«, v katero se pogostoma vlaga očitek, kakor da bi šlo za nepošteno sredstvo, da bi se ustvaril nadomestek za vojne uspehe. Razume se pa malo, dasiravno se v javni razpravi diplomatsko delo in vojno delo pogostoma smatrata za tuji in nasprotni polji, za učinkovanji, ki sledite drugo drugemu, ki sta pogoj drug drugemu, ki pa ne hodita vštric in se moreta porabljati le izmenoma. Vojno vodstvo in diplomacija rabita v vojni istemu namenu; ne moreta se medsebojno izključevati. Diplomatsko delovanje se bo pri vsakem koraku oziralo na vodstvo vojne, kakor je stvarno potrebno. Dosežki vojevanja bodo odločevali za opredelbo diplomatiskega dela. Na drugi strani pa ima diplomacija dolžnost, da neprestano pazi in zaznava možnosti za uspešno delovanje. Tako in nič drugače je tudi umeti mirovno pripravljenost osrednjih vlasti. Ovirala ne bo niti za trenutek nezmagljive obrambe sovražnikov; bo pa po zmagovitih bitkah prav tako kakor v času bojnih premorov tudi brez mirovnih ponudeb vedno pripravljena na to, da opozarja, **da smatramo to vojno za prelivanje krvi, ki je postalo nesmiselno in nesmotreno, katero bi se po vračajočem človečnostnem čutu naših nasprotnikov moglo končati vsak trenutek.** Borijo se, kolikor jim ni za pridobitev ozemlja, proti mlinom na veter; izčrpavajo svoje in naše sile, da bi na ruševinah civilizacije pripravili nov svetovni red, čigar uresničljivo zamisel, ki jo toplo odobravamo tudi mi, bi veliko lažje in popolnejše mogli udejstviti v mirnem sodelovanju vseh narodov. Vkljub vsemu temu pa obračamo svoj pogled z vedno večjim upanjem na sedaj nam sovražne narode, da jim morda vendar izgine zaslepljenost, katera po strahovitih nadlogah štirih vojnih let vedno dalje goni svet v pogubo, ki bi se dala odvrniti po njihovi volji. Res, hudo trpimo zaradi te vojne; toda trši od naše usode je naša odločnost, da se bojujemo za svojo pravico, dokler sovražnik ne opusti svojih človeštvo begajočih, ter napačno uporabljanih ideologij in svoje prevzetne prevratnosti.

Oporo našega zaupanja tvore slejkoprej naše enotne, iste obrambne cilje zasledujoče vojne zveze, pred vsemi naša stara zveza z nemško državo, ki se je v miru in vojni izkazala blagonosna in ki naj po splošni volji po njej stičenih narodov tudi v bodoče nudi varno podlago, da se z združeno močjo preborimo iz svetovne krize ter potem s krepko medsebojno podporo začnemo prenovitev in nastopimo nadepolno povrnitev k mirnemu in zavarovanemu državnemu in gospodarskemu življenju.

Kakor leta 1879. sklenitev zveze ni ustvarila nič novega, temveč je bila samo slovesna ugotovitev odnošajev, ki so se razvili iz globoke politične razsodnosti obeh sosednih vlasti in njenih voditeljev ter iz potreb njunih narodov, so v splošno zavest prodrla izkustva iz dolge zvezne dobe v skupnem delu in stiski, ki napotujejo Avstro-Ogrsko in Nemčijo, da iščete poti za izgradbo zveze, da bo zadostovala vsem zahtevam svojega časa. Zoženje in poizkrenjenje odnošajev med Avstro-Ogrsko in Nemčijo strogo v duhu stare pogodbe je vsebina stremljenja zveznih vladarjev in njenih vlad, za kar vedo, da se strinjajo z željami pretežnih mas svojih narodov. Zveza naj tudi v bodoče, kakor doslej, ohrani svoj izključno obrambni značaj; trdno naj bi slonela tudi na zadovoljujoči rešitvi vseh iz vojne nastalih nam skupnih vprašanj in potreb. Nova zvezna pogodba naj bi torej ne obsegala samo političnega razmerja med obema vlastima, temveč naj bi tudi dajala povod, da bi se mnogoteri gospodarski, vojaški in drugi odnošaji med njima, ki jih je treba v bodoče še zožiti, prilagodili izpremenjenim razmeram in pridobljenim vpogledom in da bi se s preporodem Poljske zvezana vprašanja rešila oziraje se na želje prebivalstva. Tako nastaja cel kompleks zelo važnih interesnih skupin, katere naj bi se zadovoljile vse skupaj in po strinjajočih se željah istočasno, dasiravno v ločenih instrumentih, in sicer tako, da bi bilo v polni meri zadoščeno obema deloma.

Nad pogajanji, ki se v dosego tega dalekosežnega cilja vrše med zveznima vladama, se dviga vrhovno načelo za vse dogovore, ki naj se sklenejo, najodkritosrčnejše, zveznozvesto mišljenje poleg najiskrenejše obzirnosti v obliki in vsebini na suverenost, polno pariteto in neodvisnost pogodb sklepajočih vlasti.

Zveza naj tudi v bodoče proti nikomur ne pomenja ogrožanja ali neprijaznosti. Nič naj se ne spreime vanjo, kar naj bi moglo tvoriti siljenje ali pobudo za storitev protizvez. Vse, kar se bo vzvišene ideje splošne zveze narodov v bodoče dalo uresničiti, naj v naši zvezi ne nahaja ovire, temveč voljno jedro, pripravljeno skupino, ki se lahko in po svojem smislu more priključiti vsaki, na sosednih načelih sloneči občedržavni kombinaciji.

Tudi po rečenem pač ni potrebno poudarjati, da upamo in pričakujemo, da s pred vsemi z nami zvezano Bolgarsko in Turško tudi po vojni ostanemo v najožji zvezi.

Kar smo izpovedali 12. decembra 1916., je še danes merodajno za naše mišljenje. Dasiravno so strašanski dogodki doslej močno izpremenili sliko sveta, še vedno kot tedaj pokoncu bojujemo svoj po brezštevilnih žrtvah posrečeni obrambni boj, toda vedno pripravljeni za sporazumljenje, ki zagotavlja obstanek in svobodo razvoja naših narodov.

Nadaljevanje vojne ima svoj vzrok izključno v enostranski uničevalni volji voditeljev sovražnih držav, ki omamljajo svoje narode z gesli, ki so mogoče mišljena odkritosrčno, toda se propagirajo na napačni naslov in s priporočanjem najnesmotrenejšega izvršilnega sredstva. Naši nasprotniki si pri tem na svoji s krvjo napojeni poti postavljajo cilje, ki bi se dali doseči samo na ruševinah celega sveta. Da se to prepreči, jamči naša in naših zaveznikov močna obramba.

Ob koncu naj se spomnimo besed našega vzvišenega vladarja iz njegovega odgovora na mirovno noto svetega očeta, podano 1. avgusta l. l.: »Stremimo po miru, ki nadaljno življenje narodov osvobodi mržnje in maščevalnosti in ki jih za cele generacije obvaruje uporabljanja oborožene sile.«

Državni zbor.

DUNAJ, 16. (Izv.) Pričetek današnjega zasedanja poslanske zbornice je bil skrajno viharen. Ko so se pojavili ministri v frakih pred vhodnimi vrati, so zagrmeli s strani Čehov, Jugoslovanov in Poljakov izven »Kola« viharni klici: »Ven ž njimi! Fuj! Abzug!

Posl. Wolf neprestano: Razpust, razpust! Češki socijalist dr. Soukup: Vse je korumpirano! Napram Wolfu: Vi pomilo ščeni veleizdajalec! Češki socijalist Prokeš proti Wolfu: Kje je vaš sin, ali je morda stopil v germansko legijo v angleški armadi! Češki narodni socijalisti Votruba, Lisy in Prunar so razbijali s svojimi foljanti, drugi s knjigami itd. Sredi tega viharja je imel zborniški predsednik dr. Gross svoj otvoritveni govor, tekom katerega je zaklical posl. Kalina: Ako Seidler nima večine, naj gre, kakor je to navada povsod na svetu. Nemški nacijonalci, kakih 40 po številu, ki so se postavili kakor kaka garda pred tribuno, so ploskali.

Še večji hrup je nastal, ko se je po vložitvi 34 nujnih vprašanj nevojaškega značaja dvignil raz sedež dr. Seidler, da prične svoj govor. Razumeti ni bilo niti besede. Posl. Rydlov: Gramofon za Seidlerja. Opozicijonalni poslanci so kmalu nato začeli zapuščati dvorano, kjer se je potem hrup polegel in je Seidler nadaljeval svoj govor, ki je brez primere v svetovni zgodovini govorov državnikov. Vzbudil je silno ogorčenje pri vseh nenemških poslancih. Dr. Seidler je kratkomalo zahteval Avstrijo z nemško nadvlado. Seji so prisostvovali tudi grof Czernin, knez Fürstenberg, baron Trnka, baron Heinold in baron Engel. V gosposki zbornici je ploskal ministrskemu predsedniku le knez Lichtenstein. Dr. Baernreither je predlagal, naj se prične pojutršnjem debata o govoru, kar je bilo takoj sprejeto. Kot prva sta priglašena grof Czernin in dr. Fořt. Tekom govora socijalista dr. Ellenbogna je prišlo ponovno do burnih prizorov. Govornik je očital Seidlerja, da je mesto, da bi pomiril duhove, uvedel v Pragi persekucijski režim in pričel preganjati celo posl. dr. Concija. (Klici: Evviva Conci, ki se jim je pridružil tudi bivši poljski minister Glombinski. Čehi, Jugoslovani in Poljaki so priredili dr. Conciju viharne ovacije). Dr. Ellenbogen je opozarjal Seidlerja, da bi bilo češkim Nemcem gotovo veliko ljubše, ako bi jim preskrbel vagon krompirja, kakor pa naredbo o razdelitvi Češke v 12 okrožij.

DUNAJ, 16. (Kor.) Po 4mesečnem odmoru je zbornica zopet pričela svoje delovanje. Dvorana in galerija so nabito polne. V gosposki zbornici se nahaja tudi bivši zunanji minister grof Czernin. Predsednik dr. Gross je pozdravil poslance z nagovorom, v katerem je izražal nado, da bo sedanje zasedanje služilo okrepitvi ustavnih razmer. Nato se je med splošnim odobravanjem spominjal naših junakov na fronti. Zbornica je z $^2/_3$ večino sklenila, da prične takoj prvo čitanje proračunske-ga provizorija in sicer v zvezi z razpravo nujnih vprašanj o raznih dogodkih v notranji in zunanji politiki in o prehranjevalnih razmerah.

Ministrski predsednik dr. **Seidler** je predstavil najprej nova člana kabineta, minista za prehrano Paula in notranjega ministra Gayerja in izjavil nato, da hoče na kratko označiti položaj, ki ga je našla zbornica pri svojem sestanku. Kar se tiče zunanje-političnega položaja, opozarja na uradno poročilo zunanjega ministra, ki je že znano javnosti. Pristavil bi le še sledeče: Tudi s stališča c. kr. vlade je ta vojna od vsega pričetka le obrambna vojna. — Jasno je, da moramo, kakor dosedaj, tudi v bodoče z vsem poudarkom nadaljevati to obrambno vojno, da se bodo sovražniki prepričali, da ni nobenega sredstva, da bi bilo mogoče doseči mir preko naših življenjskih interesov in naše časti. Naši nasprotniki bojujejo ta boj proti nam na tri načine: z orožjem, z blokado in notranjo propagando. Uspehi zveznih armad jamčijo, da sovražnik z orožjem ne bo dosegel tega cilja in bo moral upoštevati naše stališče. Blokada zamore sicer škodovati našemu prebivalstvu, nikakor pa ne vpogniti naše volje. Kar se tiče notranje propagande, je to način bojevanja, ki se nanaša na našo notranjo politiko. Sredstva, ki se jih poslužujejo pri tem sovražniki, so tako absurdna, da pričajo le o popolnem nepoznavanju naših razmer. Ponesrečil se bo tudi ta način bojevanja. Neglede na neuklonljivo energijo, s katero vztrajamo na uspešnem nadaljevanju vojne, pa bomo tudi vnaprej zasledovali vse možnosti za priprave miru. Pečali se bomo z vsako resno inicijativo s sovražne strani in storili vse, da se približamo od vsega človeštva tako zaželjenemu cilju. V[illegible]amo še vedno pri mislih, ki so bile i[illegible] v skupni mirovni ponudbi zvezni[illegible] 12. decembra 1916, v prestolnem g[illegible] cesarja in odgovoru na papeževo mirovno noto. Mirni gledamo v bodočnost v tesni zvezi z našimi zavezniki, posebno Nemčijo, s katero bomo zvezo še poglobili.

Nato je ministrski predsednik izjavil, da bo o vojaškem položaju podal potrebna pojasnila brambni minister in prešel sam k prehranjevalnim razmeram. Lanska neugodna žetev je skrajno otežkočila razmere. Niti iz Romunije, niti iz Ogrske ni bilo zadostnih dovozov. Nade na Ukrajino se žalibog niso izpolnile. Uvoz od tamkaj je bil omejen edinole na živino, mast, jajca in sladkor. Znižanje krušnega od merka je bilo odrejeno istočasno tudi v Nemčiji in na Ogrskem. Sedaj moramo gledati predvsem na to, da preuredimo preskrbne razmere z Ogrsko. Vsled pogajanj z ogrsko vlado, je za letos tudi na Ogrskem zagotovljeno strožje rekviriranje. Živilske centrale preidejo že v kratkem v državno upravo. Storjeno bo sploh vse, da se s pomočjo navodil zbornice prehranjevalno vprašanje izboljša.

V politiki so se pojavile bistvene izpremembe. Vprašanje najnovejšega političnega premirja je pričelo vsled nejasnega zunanjega položaja postajati vedno težavnejše in končno so posamezne stranke v nadi na večje narodne koristi pričele dosledno odklanjati sodelovanje pri delu za notranje-politični sporazum. Ministrski predsednik je opozarjal na stališče »Češkega Svaza« napram načrtu debate o ustavnih vprašanjih. Da se ne bi vladi očitala politična pasivnost, je morala končno spraviti na dan svoj program, program narodne avtonomije, v kolikor se pač da izvesti. Tako je nastala naredba o okrožni razdelitvi na Češkem. **Ako se radi tega očita vladi nemški kurz, tega sploh ne misli in bo pobijati. Kajti, ako obstoja v Avstriji sploh kak politični kurz, zamore biti seveda vedno le tak, ki ščiti upravičene interese nemškega naroda.** (Heil-klici na levici). Star in resničen stavek je, da se v Avstriji ne da vladati proti Nemcem in ravnotako ne brez Nemcev. To ne velja samo za vsako vlado in še tembolj, ker je komaj razumljiva zmota, ako se morda domneva, da zamore združenje nenemških strank dovesti do večine. **Hrbtišče te mnogobarvne države je pač nemški narod in tudi ostane vedno. Vlada se zato nikakor ne bo dala odvrniti od zapričetega kurza.** Seveda je za stranke, ki se drže sedaj na strani, v tem smislu še vedno odprta pot sporazuma. Vsaki izmed njih je varovana popolna pravica, da zahteva to, kar potrebuje za narodno, kulturno in gospodarsko procvitanje. Nad vrati, ki vodijo k sporazumu, pa je zapisano z velikimi črkami: »Dobrodošli vsi, ki so zvesti dinastiji in državi!« V tem stališču seveda ni nitI najmanjše sovražnosti proti drugim narodnostim, ker bi nasprotno mišljenje nikakor ne bilo nemško. **Med politične pravljice spada tudi domnevanje, da hočejo avstrijski Nemci zatirati druge narodnosti. Kar zahtevajo Nemci v Avstriji in to s popolno pravico, to je le priznavanje načela, da mora biti v državi enakopravnih narodnosti zasigurana nemškemu narodu po njegovi zgodovini in kulturi pripadajoča mu pozicija.** Nemci Avstrije ne zahtevajo zase več kakor morajo zahtevati, da se ta od neprestanih narodnih bojev nadlegovana država ne omaja v svojih temeljih. V ostalem po mojem mnenju Nemci ne zahtevajo nič drugega, kakor da zamorejo živeti v miru in se mirno razvijati. Kar se tiče galiških razmer, je imela vlada vedno najboljšo voljo. On sam je napel vse sile za izboljšanje tamkajšnjega neznosnega stanja in bo tudi vnaprej podpiral narodne potrebščine tamkaj bivajočih narodnosti. Kar se tiče socijalne politike, jo smatra vlada kot posebno važno. Med najvažnejše socijalne dolžnosti vlade in zbornice spada zlasti ohranitev in podpiranje vsled vojne tako težko ogroženega srednjega stanu. Vladi je pri srcu posebno položaj onih s stalnimi plačami, ki jim bo priskočila čimbolj na pomoč, bodisi z denarnimi prispevki, ali z naturalijami.

Ministrski predsednik je prosil končno za sprejem proračunskega provizorija in dovolitev vojnega posojila, pri čemer je pripominjal, da se vsaka stranka, ki odreka v tem trenotku državi sredstva za nadaljevanja njenega gospodarstva, izreka tudi proti državi. Upa, da bo zbornica dokazala, da so v naši zbornici še vedno trdna tla za zvestobo napram državi in ustavi.

Ministrski predsednik je končno zavrnil obdolževanje, da je sovražnik parlamenta in da plove naravnost v vladavino po § 14. Še noben ministrski predsednik da se ni toliko trudil in toliko potrpel, da bi se izognil § 14. in bi obranil parlamentarno delovanje. (Živahno pritrjevanje na levici). »Kličem vas vse za priče, da sem se posebno vneto prizadeval, da bi posebno vprašanje revizije ustave spravil v parlamentarno razpravo.« Državni zbor se je 5. majnika moral odgoditi, ker se je čisto določno moglo pričakovati, da bi se razprave sovražno motile in se je ministrski predsednik na však način hotel izogniti polomu parlamenta. (Živahno pritrjevanje na levici.) Vlada bi bila tedaj lahko zopet posegla po § 14. in odgovornost zvrnila na parlament, toda ministrski predsednik je rajši prevzel oidium nase, misleč da tako ščiti ustavo, ne pa da bi ji škodoval. Želim, je zaključil ministrski predsednik, iz vsega srca samo eno in nič drugega, da bi zbornica vkljub vsem dvomljivcem podala popoln dokaz svoje delazmožnosti in ohranila sama sebe. (Živahno odobravanje in ploskanje. Ministrskemu predsedniku čestitajo z več strani. Kdo?!)

Splošna delovna dolžnost v vojni.

Ministrski predsednik je predložil načrt zakona o **splošni delovni dolžnosti v vojni.** Med vloženimi predlogami se nahajajo nadalje **ruska, finska in romunska mirovna pogodba.**

Razni predlogi.

Predsednik je sporočil, da bodo domobranske justične oblasti in organi do uveljavljenja nameravanega zakona o pričevalni dolžnosti članov državnega zbora mogle vabiti člane državnega zbora in drugih imuniteto uživajočih korporacij k sodnemu pričevanju samo v slučajih neobhodne potrebe in če je upravičeno od zaslišanja pričakovati drugače nedosegljivega posledka. Ministrstvo za javna dela je predložilo dopis o vojnokreditni pomožni akciji za srednje obrte.

Obtožba Seidlerja in Toggenburga.

Poslanci Stransky in tovariši so izročili predlog na obtožbo ministrskega predsednika dr. vit. **Seidlerja** in bivšega ministra notranjih stvari grofa **Toggenburga.** Ta predlog se postavi na dnevni red ene prihodnjih sej.

Razprava.

Posl. **Tusar** (češki soc. dem.) je dejal, da morejo izvajanja ministrskega predsednika, ki se je danes predstavil kot nemškonacijonalni ministrski predsednik, samo izzvati nove nacijonalne boje. V nadaljnem izvajanju je izjavil govornik, da mora označiti obrekovanja cesarske rodbine za nesramna. Gre tu za prostaško gonjo, ki ima namen, pretvoriti Avstrijo v čisto nemško kolonijo. Govornik je izjavil končno, da se bo **vojna končala z ustanovitvijo češke države in zmago demokratskih idej.** (Živahno odobravanje pri Čehih. Govorniku častitajo. Nekateri češki poslanci pojo »Kde domov muj«.)

Posl. prof dr. **Waldner** (nem. nac.) je poudarjal, da je **proti veleizdajalskim naklepom Čehov in Jugoslovanov** dolžnost vsakega Nemca, da se v tem času postavi za nemške poslance in napne vse svoje sile, da se odbije naklep sovražnikov in se z državo in dinastijo (katero ravno kar najnesramnejše obrekujejo nemški nacijonalci; — prip. ured.) ohrani bodočnost nemškega naroda. Ministrski predsednik je šele vsled postopanja slovanskih strank postal nemški ministrski predsednik, kakor se je danes priznal z izreki, kakor jih monumentalneje in bolj poživljajoče še ni izrekel noben avstrijski ministrski predsednik. Ker smo prepričani, da je v njegovi osebi in njegovem značaju jamstvo za ohranitev sedanjega kurza, smo zanj, ker smo za državo. Ker je poizkus, da bi se tekom vojne dosegel sporazum s slovanskimi plemeni o preustrojitvi države, ostal brezuspešen, se bo moral sporazum žnjimi odgoditi za čas po vojni. Vsaka državna preustrojitev pa bo morala imeti v sebi jamstvo, da ostane zveza z nemško državo večna, ker je nemško-avstrijska zveza postala element miru. Glede glasovanja o začasnem proračunu je govornik izrazil upanje, da i Poljaki i nemški socijalni demokratje v tem trenutku ne odreko državnih potreb. Govoreč o zadnjem sporočilu ministrstva za zunanje stvari je grajal njegova izvajanja o zvezi z Nemčijo in izrazil upanje, da minister poda čisto drugačne dokaze svoje vneme za zvezo. Izjavil je končno, da bodo Nemci do zadnje-

ga konca svoje moči za to državo. (Živahno odobravanje in ploskanje na levici. Govorniku častitajo.)

Poljaki vztrajajo pri svojih sklepih.

DUNAJ, 15. (Kor.) Poljski klub je soglasno sprejel resolucijo, ki izjavlja, da nima nobenega povoda, da bi sklepal v političnih stvareh nove sklepe.

Draginjska doklada in nabavni prispevek za učitelje.

DUNAJ, 15. (Izv.) Dr. Korošec in Stanek sta se podala danes k zborniškemu predsedniku dr. Grossu in zahtevala, naj urgira od gosposke zbornice rešitev predloge o draginjski dokladi za meščanske učitelje. Izrazila sta dalje željo, naj bi češko-jugoslovanski predlog glede nabavnega prispevka za učitelje podpirale tudi druge stranke. Dr. Gross je obljubil, da ukrene vse potrebno.

ZVEZNA ARMADNA POROČILA.

AVSTRIJSKO.

DUNAJ, 16. (Kor.) Uradno se razglaša: V ozemlju Stilfskega sedla, potem severno Tonalskega prelaza in na asiaški planoti je narastel topovski boj do posebne srditosti. V ozemlju Monte Pertica in Monte Solarola so izvršili Italijani po mogoči, nenavadni topovski pripravi štiri velike navale. Hrabre čete 55. divizije so jih odbile deloma z ognjem, deloma v boju iz bližine. Krvave žrtve sovražnika so izredno velike.

Na albanski fronti nič važnega.

Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO.

BEROLIN, 16. (Kor.) Veliki glavni stan javlja:

Zapadno bojišče. — **Armada kraljeviča Ruprehta: V posameznih odsekih je oživelo bojno delovanje. Vzhodno Aillette je bil odbit neki ponočni sunek, vzhodno Hebuterna pa močen napad sovražnika. Tu so se razvili tekom noči novi krajevni boji. — Armada nemškega cesarjeviča: Med Aisno in Marno in vzhodno Chateau Thierrya živahni topovski boji. V manjših akcijah in v sunku preko Marne jugozapadno Jaulgonna smo vdrli v sovražne črte in ujeli več mož. Jugozapadno in vzhodno Reimsa smo včeraj zjutraj vdrli v dele francoskih postojank. Na predpripravah za topovsko akcijo imajo posebne zasluge ženijske čete. Artiljerija, minovke in plinovke so s svojim uničujočim učinkom skupno z oklopnimi vozovi in metalci plamen odprli pehoti pot k sovražniku. Armada gen. polk. Boehna je med Jaulgonnom in vzhodno Dormansa prekoračila Marno. Pijonirji so spravili v jutranjem svitu napadalne čete preko reke in ustvarili s tem podlago za uspeh dneva. Pehota je zavzela z naskokom strma pobočja na južnem bregu Marne. Pod njeno zaščito je bil zgrajen most. V neprestanih bojih smo prebili žilavo branjeno gozdovje prve sovražne črte in vrgli sovražnika v črto pri Conde la Chapelle—Combilzy—Marenil. Tudi severno Marne smo iztrgali Francozom in Italijanom njihovo prvo postojanko med Ardro in Marno. Zvečer smo bili v boju vzhodno črte Chatillon Cuchery Chaumuzy. Armada generalov Mudre in Einema so napadle sovražnika v Šampanji od Prunaya (vzhodno Reimsa) do Tahure in so zavzele v boju s sovražnikom, ki se izmika našemu napadu, prvo francosko postojanko. Južno črte Nauroy—Moronvillers smo prodrli preko višin Cornilet Visoka in Klinasta gora skozi lijasto polje lanskoletne pomladanske bitke do rimske ceste severno Prosnesa in v gozdovje južno Fichtela. Vzhodno Suippesa smo iztrgali sovražniku bojišče šampanjske bitke med Auberivom in jugovzhodno Tahure. Na naši napadalni fronti vzhodno Reimsa drži sovražnik svojo drugo postojanko severno črte Prosnes—Souain—Perthes. — Kljub globokim oblakom in burjastim vetrovom so bile letalske sile jako delavne. V nizki višini so posegali letalci z bombami in strojnicami v boj. Sestrelili so včeraj nad bojiščem 31 sovražnih letal in 4 privezne balone. Število dosedaj privedenih ujetnikov znaša nad 13.000. — Armada vojvode Albrehta: V manjših akcijah v Lotaringiji, v Vogezih in v Sundgau smo ujeli par mož.**

Prvi generalni kvartirmojster pl. Ludendorff.

BOLGARSKO.

SOFIJA, 15. (Kor.) Zapadno Ohridskega jezera smo razpršili sovražne poizvedovalne oddelke. V kolenu Černe kratki topovski sunki, na katere je naša artiljerija odgovarjala in zažgala pri tem dve sovražni municijski skladišči. Vzhodno Černe in južno Hume je bilo obojestransko topovsko streljanje od časa do časa živahneje. Zapadno Vardarja smo uničili jeko municijsko skladišče.

SOVRAŽNA URADNA POROČILA.

Francosko poročilo.

15. julija pop. — Po srditi topovski pripravi so napadli danes zjutraj Nemci na fronti od Chateau Thierrya do Main de Massigesa. Francoske čete vzdržujejo sovražni sunek na fronti 80 km hrabro. Bitka se še razvija.

DOGODKI NA MORJU.

BERLIN, 16. (Kor.) V Sredozemskem morju so potopili naši podvodniki zopet 4 parnike in 9 jadrnic, skupno 17.000 ton.

Obstreljevanje Pariza.

PARIZ, 15. (Kor.) V ponedeljek so Nemci zopet pričeli obstreljevati Pariz z dalekonosnim topom.

Ameriške armade v Franciji.

WASHINGTON, 15. (Kor.) Iz ameriških divizij v Franciji so bile končno organizirane tri armade po 225—250.000 mož. Vkrcavanje ladij se nadaljuje brez prestanka v tempu zadnjih mesecev.

Republika Haiti napovedala Nemčiji vojno.

NEWYORK, 14. (Kor.) Iz Port au Prince se poroča, da je državni svet republike Haiti soglasno sklenil, da napove Nemčiji vojno.

Odstop barona Hötzendorfa.

DUNAJ, 16. (Kor.) Cesar je z lastnoročnim pismom ugodil prošnji feldmaršala barona Conrada Hötzendorfa za odpust in ga imenoval vsled njegovih velikih zaslug za brambno silo države in domovino za polkovnika vseh telesnih gard in ga povzdignil v dedni grofovski stan. Istočasno so bili imenovani: gen. polk. nadvojvoda Jožef za poveljnika armadne skupine in general knez Alojz Schönburg za armadnega poveljnika.

Izpopolnitev turškega kabineta.

CARIGRAD, 16. (Kor.) Poslanik v Stockholmu, Džambolat bej, je bil imenovan za notranjega, Nazim bej, za naučnega in Džemal za prehranjevalnega ministra.

Pogajanja med Sibirijo in Japonsko.

MOSKVA, 15. (Kor.) Iz Sibirije se poroča, da se pogajanja med sibirsko vlado in Japonsko radi pretežkih pogojev, ki jih stavlja Japonska za pomoč, podaljšujejo.

Razne politične vesti.

Nemško nacijonalno zborovanje — prepovedano. Zgodil se je čudež. V soboto bi se bilo v Slovenji Bistrici na Štajerskem moralo vršiti potovalno zborovanje nemškonacijonalnega društva za Avstrijo, na katerem bi bil govoril državni poslanec dr. Wichtel, toda oblast je prepovedala zborovanje, ker bi to zborovanje moglo povzročiti razburjenje. »Tagespost« se silno jezi in pravi, da se bo o tej prepovedi moralo govoriti v državnem zboru, češ, ker se zborovanja tega društva nikakor ne dajo primerjati s slovenskimi hujskaškimi zborovanji na Kranjskem in Spodnjem Štajerskem. Mi pa pravimo, da morajo na teh zborovanjih že naravnost hudiča klicati iz pekla nad Avstrijo, da so jih avstrijske oblasti začele prepovedavati!

Sin največjega nemškega radikalca v — angleški vojski. Niso še daleč tisti časi, ali pravzaprav, saj še niti minuli niso, ko so se zopet pričeli vračati, namreč časi, ko je v naši ljubi Avstriji vsak veleizdajalec kdor ne tuli v isti rog z največjim vsenemškim kričačem in hujskačem, vodjo vsenemških radikalcev posl. Wolfom. Gorje tistemu Jugoslovanu, ki je bil pred vojno v kakšnemkoli stiku recimo s Srbijo ali Črnogoro. Preganjali so ga, vtaknili v zapor, kjer je tičal mesece in mesece, preden se jim je zljubilo spoznati, da mu ničesar hudega ne morejo dokazati in ga spustili v svobodo, to se pravi, v strelski jarek, če je bil le količkaj sposoben za vojaško službo, ali pa v kak internacijki tabor ali kaj podobnega. V domovino se je smel vrniti šele po amnestiji, ali pa tudi še tedaj ne. Vsekakor pa mu je ostalo vedno velika črna pika, je še vedno — sumljiv in mora biti pripravljen vsak čas, da ga zopet vtaknejo kam. Kaj pa šele, če bi imel morda kakega prijatelja ali celo bližjega sorodnika v sovražni armadi! — Zlasti tisočere rodbine primorskih Italijanov bi mogle o tem zapeti ginljive pesmice! Veleizdajalci! V nedeljo pa je objavil dunajski dnevnik »Neues Wiener Journal« uvodnik, v katerem poroča, da se nahaja sin državnega poslanca Wolfa, ki sploh še ni izgovoril besede Slovan, da ne bi bil pristavil »veleizdajalec«, človeka, ki se proglaša za najzvestejšega Avstrijca in najtrdnejšo oporo države in dinastije, seveda »na odpoved«, kakor se je že večkrat pokazalo, da se torej njegov sin nahaja kot **vojak v angleški armadi v boju proti Nemčiji.** Niti en češki, niti en jugoslovanski poslanec nima sina v sovražni armadi. In vendar jih psuje Wolf danzadnem z veleizdajalci, on, ki ima sina, ki se kot sovražnik in nje zaveznice bori proti Avstriji in njeni zaveznici, pa rešuje Avstrijo veleizdajalcev. Razni nemški listi sami povdarjajo, da se ta stvar, ki je že dolgo časa znana v nekaterih nemških krogih, a so jo skrbno zakrivili širši javnosti, pač ne more smatrati samo za rodbinsko stvar posl. Wolfa. Poslanec Wolf se je kot svoječasni urednik revolvrskega lističa »Deutsche Wacht« v Celju poročil s hčerjo znanega nemškutarskega odvet. pok. dr. Stepischnega, ki je bil zaradi raznih nečednih **stvari** parkrat suspendiran za več časa, in se torej po žilah mladega »volka« pretaka ponemčurjena slovenska kri. Znano je, da Wolf naravnost zbesni, če mu kdo v državnem zboru pokaže košček sladkorja; mož se je namreč tedaj, ko je šlo za sladkorni davek, dal podkupiti po sladkornih baronih, da je proti ljudskim koristim deloval njim v prid. Mož ima pač silno debelo kožo; pasji bič bi menda ne prišel skoz njo!

Aprovizacijske stvari.

TESTENINE.

Poleg že objavljenih prodajališč se bodo od danes, v sredo, 17. t. m., dalje dobivale testenine tudi v naslednjih prodajalnah: Sv. Ivan 1049, »Pri Tirolcu«, Sv. M. Magdalena Zgor. 77, in pri Miklavcu, Sv. M. Magd. Spod. 95.

Prodaja kuriva.

Oglje. 50 kg na rdeče izkaznice.

Razdeljevanje 17. julija. — Cena 80 vin. za kg.

Sv. Vid: 1—600 (34) S. Michele 16. — **Staro mesto:** 1451—1600 (22) Mura 12. — **Stara mitnica:** 3601—5470 (23) Paduina 13. — **Nova mitnica:** 3001—3210 (22) Amalia 13; 1—500 (23) Amalia 13; 501—1000 (23) Amalia 4; 1001—1500 (23) Scussa 12. — **Sv. Jakob:** 3701—3900 (15) Guardia 9.

Premog (fossile). 20 kg na modre izkaznice.

Sv. Jakob: 1—100 (55) Guardia 9.

Koks. 10 kg na modre izkaznice 2 K 70.

Sv. Jakob: 101—220 (55) Ponzianino 5. **Škedenj:** K 2 90 vin. 251—500 (25) Škedenj 127.

PROSIMO RABLJENEGA PERILA IN KRP ZA NAŠE UBOGE RANJENCE. — ODDA NAJ SE V „NARODNI DOM“.

Domače vesti.

Narodni svet. Politično društvo »Edinost« je v svoji zadnji odborovi seji odobrilo organizacijski štatut za **Narodni** svet, kakor sta ga sprejela Vseslovenska Ljudska Stranka in Jugoslovanska Demokratska Stranka, ter je izbralo kot svoja zastopnika za Narodni svet svojega predsednika, dr. Josipa Wilfana ter svojega tajnika dr. Ivana M. Čoka.

Tajniški odsek političnega društva »Edinost« bo imel svojo sejo jutri, v četrtek, ob 6. uri zvečer v pisarni tajnika pol. društva dr. Čoka (Dunajska ulica 10/I).

Tržaški otroci v Švici. Kakor znano, je odpotovalo 25. junija 1918 v Švico 50 vojnih sirot, v spremstvu štirih nadzorovalnih oseb. Težko so se otroci ločili od svojih staršev, ali potem, ko so videli toliko novih stvari, so se razvedrili in vsa bol je bila hitro pozabljena. Zjutraj dne 26. so dobro zajtrkovali v Mürzzuschlagu. Ob 9½ zjutraj so dospeli na Dunaj in jih je sprejel šolski nadzornik prof. dr. Richter. V bližini kolodvora je bilo pripravljeno kosilo, in v nekoliko minutah je družba dospela na kolodvor. Ogrski dečki so bili že tam in ž njimi se je potem nadaljevala vožnja v prostornih vozovih I. razreda. Dne 27. zjutraj je družba dospela v Feldkirch, kjer se je vršila prva revizija. V Buchsu se je vlak ustavil za 2 uri in so tam otroci dobili zadostno okrepčilo, nato se je vožnja nadaljevala. Ob 3 popoldne so otroci dospeli v Einsiedeln. Otroci a. o. ferijalne kolonije, ki so se nahajali že tam, v spremstvu ravnatelja Greenitza iz Gradca, vodje nadzorovalnega osobja, so pričakovali naše na kolodvoru in jih veselo pozdravljali z vzkliki in petjem. 32 dečkov se je razdelilo v 2 oddelka, po 16 vsak, in nastanili so jih v hotelih »Zum roten Ochs« in »Zum weissen Kreuz«, medtem ko deklice stanujejo v hotelu »Zum Falken«. Dnevni urnik je naslednji: ob 8 zjutraj zajtrk, do opoldne izprehod, opoldne zadostno kosilo, ob 4 popoldne mala južina, ob 7 zvečer večerja, ob 9 zvečer so že vsi v postelji. Zjutraj in popoldne gredo otroci na izprehod ali pa igrajo razne igre. Dečki stanujejo v sobah z 2 do 4 posteljami, ne primanjkuje jim ničesar, po nalogu plemenite gospe von Einem so dobili dolge volnene nogavice in mnogi tudi popolna oblačila. Preskrbelo se jim bo tudi obuvalo. Vsako nedeljo in praznik prisostvuje 490 otrok, skupno s 40 osebami nadzorstva sv. maši. Otroci evangelske veroizpovedi imajo ob nedeljah popoldne od 3 do 4 svojo službo božjo.

V Trstu in na Reki. Tudi na Reki imajo svoje »Gazzette«, čeprav pod drugim imenom. Služijo pa ene in druge. Seveda drugim gospodarjem in drugačnim smerem. Istočasno, ko je v Trstu gostovala hrvatska opera, gostuje na Reki neka italijanska gledališčna družba pod vodstvom Tržačana Carmela Dangeli. Tržačani — brez razlike narodnosti — so poklonili Vuškoviću dragocene darove. Da se oddolže za ta čin priznavanja hrvatskemu umetniku, je hotelo nekaj Rečanov pokloniti venec tržaškemu umetniku. In glejte: radi te namere se je policijski aparat na Reki silno vznemiril in sekundiral mu je pri tem reški »Popolo«, ki se je zgražal na taki drznosti reških Hrvatov. To se pravi: policija in »Popolo« se nista zgražala radi venca, ampak v strahu, da bi utegnili biti na njem kaki — trakovi, da bi mogl opriti v gledališču do kakih manifestacij za bodočo Jugoslavijo....! Strah ima velike oči. Ta strah ovaja »Popolo«, ko piše, da je bilo popolnoma v redu, da je policija še o pravem času stopila temu na pot! »Primorske Novine« pripominjajo, da jih tako pisanje in politika »Popola« nista prav nič iznenadila, ker vedo, **zakaj** da tako piše! »Uverjeni smo — pišejo dalje — da tudi velika večina reškega meščanstva misli s svojo glavo, ker si je v času te strašne vojne pridobilo dovolj izkustev, da se bodočnost narodov in njihova skupnost imaste postaviti na povsem drugačne podlage, ne pa na tisto, kar je dovelo do dosedanjih razmer na Reki.« — So analogije med Trstom in na Reki. Tu in tam žive Italijani in Slovani in tu in tam imajo policijo in — Gazzette!

Zahvala zagrebške opere. Prejeli smo: Opera kraljevskog hrvatskog zemaljskog kazališta, vrativ se noćas sretno kući, ćuti potrebu, da se zahvali još jednom na ljubeznoj i nadasve prijaznoj susretljivosti odličnog Vašeg gradjanstva i štampe. Molimo, da budete tumačem naših najiskrenijih i neizbrisivih osjećaja. Živio Trst i odlično njegovo gradjanstvo. Do vidjenja! — Hreljanović, intendant.

Odbor za pomoč stradajočim otrokom v Trstu. Gospod intendant hrvatskega kraljevega narodnega gledališča zagrebškega Gvidon pl. Hreljanović je nakazal podpredsedniku odbora za pomoč stradajočim otrokom v Trstu, dr. I. M. Čoku, znesek K 1000 kot prispevek od čistega dobička predstave »Prodane neveste« 9. t. m., za kar se je prejemnik zahvalil.

»Zveza slovenskih županstev po vojni prizadetih občin na Primorskem« sklicuje svoj prvi izredni občni zbor, ki se bo vršil v sredo, 24. t. m. ob 3 popoldne pri **»Zlatem Jelenu«** v Gorici s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika ustanovnega občnega zbora. 2. Pisarniško poročilo. 3. Aprovizacija. 4. Obnova. 5. Begunsko vprašanje. 6. Vojaške vzdrževalnine. 7. Občinska uprava in 8. Raznoterosti. V kritičnih časih živimo. Ni dežele, ki bi čutila v taki meri vso pezo svetovne vojne, kakor jo ravno Goriška. Da ne zaduši našega ljudstva to neznosno breme, je treba, da mu priskočijo pravočasno vsi na pomoč. Zato se pa vabijo vsi člani društva in zastopniki ljudstva, da se tega pomembnega izrednega občnega zbora udeleže v obilnem številu. — **Odbor.**

Veselica v Rocolu, ki se je ponavljala v nedeljo, dne 14. t. m. je imela tudi to pot prav lep uspeh. Dohodkov je bilo 219 K 10 vin. Prva predstava je pa dala 281 K 20 vin. Skupno torej 500 K 30 vin. Ta znesek je za sedanji čas prav lepa vsota; zato bodi rečena še enkrat hvala vsem onim, ki so pripomogli k temu. Po odbitku stroškov se odpošlje ta denar glavni družbi v Ljubljano.

Prošnja do naših vojakov, ki so se vrnili iz ruskega ujetništva. Matija Kutin je pisal iz ruskega vojnega ujetništva: oblast vojske Slancije, Kuberle, gospe Barbari Strmšek, da je njen mož Franc Strmšek umrl dne 16. februarja 1916. Od tedaj gospa Strmšek ni dobila nikake vesti več in tudi ne uradnega potrdila o smrti svojega moža. Kdor bi vedel kaj pobližnjega, ali kdor bi znal sedanji naslov Matije Kutina, se naproša, da to naznani gospe **Mariji Dular v Mariboru, Wildenreinerstrasse 13.**

Poročilo o občnem zboru podružnice C. M. D. za Belveder in Škorkljo je popraviti v toliko, da je bil med drugimi izvoljen za delegata na glavni skupščini C. M. D. g. Vekoslav Mrak in ne Matko Klavora, kakor je bilo pomotoma objavljeno.

»Orkester tržaške Omladine«. Danes ob 6¾ zvečer vaja za godala na lok; istotako tudi v soboto ob 6¾ zvečer. Skupna vaja bo prihodnjo sredo, 24. t. m. ob isti uri. Vaje se vršijo v telovadnici tržaškega Sokola, ul. Stadion št. 21, pritličje. — Prosim, udeležite se vaj vsi in točno. Kapelnik.

DAROVI.

— V proslavo praznika naših blagovestnikov in v prid stradajočih otrok darovala Josipina Rupnik 6 K, župljani Sv. Jakoba 44 K, gdč. Malka Jolšekova iz Rateč 20 K, učenci ljudske šole Cirila in Metoda 22 K 4 vin. Ga. Adela Košuta in Radica ste postali ustanovnici ženske podružnice C. M. družbe z zneskom vsaka 20 K. Kr. hrv. kazalište v Zagrebu je darovalo za stradajoče otroke 1000 kron.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Odvetniške pisarne. Menimo, da je menda vendar nekoliko preveč zahtevanega, da naj list v uredniškem delu lista brezplačno objavlja urnik odvetniških pisaren (nič manj kot devetkrat), in uredništvo naj še potem pazi dva meseca skupaj, da bo stvar objavljena določeni dan vsak teden. Mislimo, da tržaške odvetniške pisarne vendar še toliko zaslužijo tudi v vojnem času, da bi mogle edinemu slovenskemu listu, čigar gmotno stanje ni ravno najsijajnejše, za take stvari **plačati — oglas!**

Češko Budjevička Restavracija (Bosákova uzorna češka gostilna v Trstu) se nahaja v ul. G. Galatti (zraven glavne pošte.) Slovenska postrežba in slovenski jedilni listi.

MALI OGLASI

se računajo po 6 vin. beseda. — Debelo tiskane besede se računajo dvojno. — Najmanjša pristojbina znaša 60 vinarjev.

Tri sode jabolčnega mošta prodam takoj. — Puklavec, ul. Geppa 23. 2461

Iščem učenko V.—VI. razreda, zmožno poučevanja otroka II. razreda. Ul. Pondares 6, III. n. desno. 2464

Prodam belo lakirano kuhinjsko pohištvo, poročne sobe, svitle in temne. Brod, ulica Poste vecchie 26. 2462

Popravljam ure, delo točno, cene zmerne. Ulica Tigor 5, IV. vr. 10. 2463

Beli prašek za bele platnene čevlje v škatljah po K 1.20 se dobi v mirodilnici Cillia, ul. delle Poste 6. D 37

Odda se krasno stanovanje; (4 sobe, kopalnica, mala sobica in 2 druga prostora) v ul. Kandler št. 8, I. nad. 2411

Fotograf Anton Jerkič posluje v svojem ateljeju v Trstu, Via delle Poste št. 10. 40

Postrežnico išče mala družina (3 osebe). — Delo in plača po dogovoru. Via Commerciale 9, III., levo. B 27

Sprejme se takoj v službo sposobnega kočijaža. Novo pogrebno podjetje, Corso 47. E 29

Nove bele, platnene čevlje št. 38½, radi pomote, se zamenja za koruzno moko ali mast. Ulica Piccolomini št. 13, I. desno 2458

Proda se 10 grmov lepo cvetočih oleandrov, približno 2 m visoki in 1½ m široki. Naslov pove Ins. odd. Edinosti pod št. 2301.

Proda se 24 ovac in koz z mlekom, vse samice. Škedenj 510, Kolobič. 2359

Kupim glasovir ali pianino. Ponudbe z navedbo cene na Inser. odd. Edinosti pod „Napravljen“. 2360

Zamenjam fižol in slanino za špirit. Ponudbe na Ins. odd. Edinosti pod „Špirit“. 2457

Dober hruškov mošt

se dobi v vsaki množini na drobno in debelo pri

R. MALALAN-U na Opčinah

Čevlje vsake vrste

razpošilja v poljubni množini

Fr. Toni

Tržič na Gorenjskem (Kranjsko).

Dobro blago. — Solidna postrežba.

Kocke za juho

najfinejše vrste

1000 kosov kron 26.—

pošilja v vsaki množini franko

Eligio Premović, Trst, Acquedotto 24/5.

Prodam

8—10 q malinovca v sodih od 40 kg naprej. Velika izbera likerjev v steklenicah, šampanjec „Charle Blanche“, asti spumanti, refošk ter muškat desert.

I. Parčina & C.o — Trst

ulica Donizetti štev. 1.

Oglasi, osmrtnice, zahvale in vsakovrstna naznanila reklamne vsebine, naj se pošiljajo na »Inseratni oddelek Edinosti« — Ulica Sv. Frančiška Asiškega 20, pritličje.

Umetni zobje

z in brez čeljusti, zlate krone in obrobki

VILJEM TUSCHER

konces. zobotehnik

Trst, ul. nadvoj. Franc Josipa 13, II.

Ordinira od 9 pred. do 6 zvečer.

ZLATO srebro in drogulje

kupuje po najvišjih cenah dobroznana urarna in zlatarna ALOJZIJ POVH v Trstu Piazza Barriera v. 2.

GAMBRINUS

Varietà — Kabaret

vsaki večer ob 9½,

velika varietetna predstava.

Vstopnina K 1·—

Pravo 99% čisto sicilijunsko žveplo, Trino žveplo 45% in Trino bakreno žveplo 20—40%

dobavlja v velikim:

Tehnična pisarna, ALBIN OREHEK

Trst, Via Commerciale 335.

JADRANSKA BANKA

Trst, Via Cassa di Risparmio 3

(Lastne palače)

Kapital in rezerva K 23,500.000.—

FILIJALKE: Dunaj Tegethofstrasse 7-9 Dubrovnik, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija Split, Šibenik, Zadar.

VLOGE NA KNJIŽICE

3½%

od dneva vloge do dneva vzdiga. Rentni davek plačuje banka svojega. Obrestovanje vlog na tekočem in žiroračunu po dogovoru. Akreditiv čeki in nakazne na vsa tu-in inozemska tržišča.

KUPUJE IN PRODAJA: vrednostne papirje rente, obligacije, zastavna pisma, prioritetne delnice, srečke, valute devize, promese itd. Daje PREDUJME na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih. SAFE DEPOSITS PROMESE. — — Prodaja srečk razredne loterije. Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzni izgubi, revizija žrebanja srečk i. t. d. brezplačno. Stavbni kredit, rembours kredit. Borzna naročila. — Inkaso.

MENJALNICA. — — — ESKOMT MENIC

Telefoni: 1463, 1703 in 2875.

Uradne ure: od 9 do 1 popoldne

Brzojavi: JADRANSKA.

Zlatarnica G. Pino

v Trstu se je preselila na Corso št. 15 v bivšo zlatarnico G. Zercowitz & Figlio.

Velika izbera srebrnih in zlatih ur, uhanov, prstanov, verižic itd.

Cene zmerne. Cene zmerne.

LOV

se odda v občini Ocizla-Klanec in sicer davčne občine: Ocizla-Prešnica, Podgorje, Črnotiče, Draga in Gročana.

Oddaja velja za čas trajanja sedanjih razmer.

Ponudbe najemnikov sprejema županstvo občine Ocizla-Klanec do 20. julija 1918.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. J. Čermák

v Trstu, ulica Poste vecchie 12 vogal ulice delle Poste

Izdiranje zobov brez bolečin. — Plombiranje.

— UMETNI ZOBJE —

Apno I. vrste v kosih

proda tvrdka

R. Mihelčica apnenica.

Najemnik

Mirko Weinberger

Zagorje ob Savi.